

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Putten, 16 augustus 2019

Kenmerk: B4254

Betreft: Consultatie implementatie kaderrichtlijn afvalstoffen

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling heeft de NMV kennis genomen op deze consultatie en hierbij reageren wij op de afval kwestie.

Veevoerders geen afval meer

De NMV is verheugd dat de plantaardige stoffen van de landbouw- en voedingsmiddelenindustrie en levensmiddelen van niet-dierlijke oorsprong die niet langer bestemd zijn voor menselijke consumptie en die bestemd zijn voor vervoeding worden uitgesloten van deze richtlijn.¹

Wij vertrouwen erop dat de omgevingsdiensten, gemeenten en provincies hun verordeningen en beleid hierop aanpassen als dat van toepassing is.

Zwerfvuil

*'Zwerfafval, zowel in steden als op het land, in rivieren en zeeën of elders, heeft directe en indirecte negatieve gevolgen voor het milieu, het welzijn van de burgers en de economie, en de kosten van het opruimen ervan vormen een onnodige economische belasting voor de samenleving. De lidstaten moeten maatregelen nemen om het achterlaten, dumpen, ongecontroleerd beheer of andere vormen van weggooien van afval te voorkomen. **De lidstaten moeten ook maatregelen nemen om zwerfafval dat in het milieu aanwezig is op te ruimen, ongeacht de oorsprong of omvang ervan en ongeacht of afval opzettelijk of uit nalatigheid is weggegooid.** Maatregelen ter voorkoming en vermindering van afval van producten die de belangrijkste bronnen van zwerfafval in het natuurlijke en mariene milieu vormen, kunnen onder meer bestaan in de verbetering van de infrastructuur en de praktijken voor afvalstoffenbeheer, economische instrumenten en bewustmakingscampagnes.'*²

De NMV ervaart dat haar leden in toenemende mate veel zwerfvuil in de vorm van glas, blik en plastic in de weilanden en sloten krijgen die in de buurt van publiek toegankelijk routes liggen. Plastic en blik komt terecht in geoogst gras of hooi.

Dit afval is ontsierend in het landschap en ongezond en gevaarlijk voor graasdieren.

Wij pleiten dan ook voor nog meer voorlichting en meer plaatsen in het buitengebied waar mensen hun afval in een voorziening kunnen deponeren. Anders dan in stedelijk gebied ontbreekt het aan vuilnisbakken op redelijke afstand. Op dit moment zijn er langs provinciale en andere wegen in het buitengebied waar veel verkeer is meestal geen voorzieningen waar dergelijk afval

¹ Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen punt 7

² Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen punt 33

gedeponeerd kan worden.

Deze wijziging is ook in het belang van waterschappen en gemeenten die watergangen onderhouden.

Deze ontbrekende voorzieningen tegen zwerfvuilen lijken de verantwoordelijkheid van de gemeenten waarvoor de inwoners via de gemeentelijke afvalstoffenheffing de gezamenlijke kosten dragen. De NMV pleit voor een verbetering van de model Afvalstoffenverordening ten behoeve van de gemeenten.

Gevaarlijk afval, kadavers landbouwhuisdieren

De NMV is tevreden dat er in paraaf 3.2 aandacht is voor het melden en registratie van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen. Het EU meldingen systeem dient ook voor kadavers te gelden en kan zo mogelijk deels een datakoppeling krijgen met het I en R systeem (registratiesysteem voor landbouwhuisdieren met verblijfsplaatsen op bedrijfs- en /of individueel levensnummer). Vooral in tijden van spraakmakende dierziektes zoals MKZ en varkenspest wordt het zorgwekkende stoffen belang ineens heel erg groot. Hierbij dient u de verdenking in ogenschouw te nemen van de MKZ uitbraak in Friesland die volgens het PVV te wijten kon zijn aan Rendac.³

De reactie van de NMV heeft te maken er al jarenlang problemen zijn vanaf de melding voor de veehouder tot en met de zwakke datakoppelingen van het I en R systeem. Er is slechts een vervoerder, Rendac. De minister van Landbouw beheert het I en R systeem en probeert de ketenverantwoordelijkheid al jaren bij de veehouder neer te leggen, terwijl er geen publiek ketenbeheer is waarbij er na de melding aan de vervoerder tevens verwerker Rendac een traject ontstaat dat automatisch triggers afgeeft als er iets mis gaat in de keten.

Mede door de casus 'Onregelmatigheden Dier Registraties' (ODR) in de volksmond kalvergate, genoemd werd weer duidelijk dat het regelmatig mis gaat en ging met Rendac en het I & R, waardoor er meldingen buiten de termijn ontstaan. Doordat er nu geen adequate ketenborging is in het I & R systeem dat de Minister beheert kunnen veehouders belast worden met te late meldingen en de boetes en GLB randvoorwaarden die daar uit voort kunnen vloeien.

Een dood dier dat aangemeld is bij Rendac en waarvan de melding niet door komt in het I & R blijft als levend in de boeken en zorgt voor een onterechte belasting van de nationale fosfaat of stikstof productie. Een correct I & R is een gezamenlijk belang in het kader van dier- en volksgezondheid. In de media werd duidelijk dat andere organisaties dit ook ervaren.

*'Doodmeldingen bij Rendac zijn een bron van fouten in het I&R-systeem. Hierover zijn al jaren gesprekken gaande maar er is nooit iets aan gedaan. Dat blijkt uit gesprekken met CRV, leveranciers van managementsystemen en Rendac.'*⁴

³ <https://www.digibron.nl/search/detail/012dce7304e7382f7e62482c/pvv-ziet-rendac-als-friese-mkz-bron>

⁴ Boerderij.nl, 21 februari 2018

Nu anno augustus 2019 is er nog steeds niets veranderd. Bij Kamervragen blijft de minister antwoorden dat het de verantwoordelijkheid van de veehouder is, terwijl dit niet zo is volgens het afvalstoffenrecht.

Deze reactie van de NMV is gericht op een verbetering van het I & R systeem waarbij de verantwoordelijkheid in de ketenregistratie conform de Nederlandse en internationale afvalstoffenwetgeving bij het gehele traject vanaf de melding door de veehouder mede komt te liggen bij Rendac die al jaren als enige kadavers tegen een vergoeding dient te vervoeren en te verwerken. Rendac werkt aan de hand van een overeenkomst met de Rijksoverheid waarbij nadere voorwaarden gesteld kunnen worden in het belang van het I & R en de afvalstoffenborging. Daarnaast is een grotere financiële transparantie in verband met een koste efficiënt aanbod ook van groter belang, te meer omdat de tarieven die Rendac aan de veehouder berekent explosief stijgen, zo'n 23,8% in 2019. Deze transparantie maakt punt 24 van de verordening mogelijk

Nu heeft het ministerie van LNV een overeenkomst met Rendac Son BV dat veehouders de doodmelding doorgeven aan Rendac. Zelfs als de veehouder deze doodmelding tegelijk in het managementsysteem doorvoert komt die meestal niet aan in het I en R omdat Rendac gebruik maakt van het I & R systeem bij het plannen van het vervoer. Er is nu geen alert als er geen transport volgt. Er is geen borging of een afwijkend levensnummer dan gemeld verwerkt wordt in het I en R door Rendac. Er kunnen bij Rendac geen drielingen gemeld worden, omdat een tweeling het maximale is dat aan een moederdier gekoppeld kan worden. Rendac die het dode dier ophaalt bij de veehouder dient de doodmelding vervolgens in het I en R dient te verwerken. Deze afspraak is niet duidelijk vastgelegd in de wet en is te vrijblijvend voor Rendac die een monopolie positie heeft gekregen bij het vervoeren en verwerken van kadavers.

De doodmeldingen die veehouders doen lijken regelmatig niet goed door te komen. Enerzijds heeft Rendac mogelijk een datakoppeling met de levende dieren nodig om het vervoer te kunnen starten. Anderzijds lijkt het verband te hebben met de verwachtingen die gewekt worden door de handelingen die Rendac zal gaan doen.

Bij kadavers gaat het bij runderen met een uniek eigen levensnummer en anderzijds om doodgeboortes of kalveren die binnen 24 uur gestorven zijn, waarbij er connectie met het levensnummer van het moederdier gerealiseerd dient te worden, de geboortemelding in combinatie met de doodmelding van een nuchter kalf.

Dit is de verwachting die RVO geeft aan veehouders op haar site.

Afvoer naar Rendac, bron www.rvo.nl

Als u runder- of kalverkadavers laat ophalen door Rendac, dan meldt Rendac deze dieren af in I&R. Dit doen zij als het gaat om een kadaver waarvan de identificatiecode (oormerk) bekend is. Het maakt niet uit of u dit meldt via het Voice Response Systeem (VRS), [website](#) of de kadaverhelpdesk van Rendac. Het telefoonnummer van Rendac is (0900) 9221.

Meldt u nuchtere kalveren (die nog geen oormerk hebben) via de kadaverhelpdesk van Rendac? Dan worden deze niet afgemeld in I&R. Meldt u via het VRS of [website](#) van Rendac? Dan meldt Rendac deze dieren wel af in I&R. U moet dan wel de identificatiecode van het moederdier bij de hand hebben.

Er is jurisprudentie van 29-08-2013 door de Raad van State dat een dergelijk Rendac hiaat niet toe te rekenen is aan de veehouder.⁵

De NMV pleit voor een werkwijze in het I en R waarbij er een beheer is als er bijvoorbeeld geen transport zou volgen. De methode zou aan kunnen sluiten bij de tientallen Nederlandse slachthuizen, waarmee de veehouder een soort afvoermelding doet en het slachthuis vervolgens de zelf een slachtmelding doet. Elk dier dat ouder is dan drie werkdagen heeft immers een uniek levensnummer in. Slachthuizen reageren anders dan Rendac altijd als een afwijkend of gelijkend levensnummer dan gemeld aangevoerd wordt. Op dat moment ontstaat er anders dan nu al na de vierde werkdag een zwevend rund, dat tijdig op signaleringslijsten komt.⁶

Een kadaver anders dan een verdwaald of verdronken dier, dat niet onmiddellijk opgehaald wordt door Rendac, komt nooit en te nimmer ergens opduiken in de keten. Met de huidige methode maakt de Minister de juistheid van het I en R in relatie tot Rendac afhankelijk van de veehouder die enkele keren per jaar kan controleren of er verschillen zijn tussen de eigen I en R administratie en die van het Ministerie van LNV.

Het Europese en Nederlandse afvalstoffenwetten vereisen immers een duidelijke (keten) registratie van het vervoer en de verwerking van afvalstoffen. Bovendien zijn er heden ten dage allerlei publiek toegankelijk websites over I en R rund, geit en schaaap waarmee Rendac kan raadplegen dat een I en R nummer van kadaver nog niet is doorgevoerd in het I en R.

Het kan regelmatig gebeuren dat een veehouder feitelijk geen herstel had hoeven te doen, maar alleen een reactie dienen te geven dat Rendac als vervoerder en verwerker het kadaver heeft opgehaald en dient de ketenregistratie bij Rendac in het I en R te liggen die net zoals slachthuizen een eigen verantwoordelijkheid in het I en R dienen te hebben.

Elke organisatie heeft tegenwoordig te maken met kwaliteitssystemen en elke audit is gericht op verbetering van de operationele activiteiten wordt er daarnaast gekeken naar de effectiviteit en efficiency van bedrijfsprocessen.

U kunt immers niet van veehouders verwachten dat ze het werk van een professionele afvalstoffenverwerker Rendac Son BV a la minute volgen. Dergelijke problemen kunnen leiden tot onterechte GLB randvoorwaarden korting, waarover de Raad van State van oordeel is dat die niet toerekenbaar zijn aan de veehouder.

⁵ ECLI:NL:CBB:2013:140

⁶ Wettelijke termijn 3 werkdagen voor reguliere slachtafvoer

In het jaar 2018 waren er 2.147.950 slachtmeldingen die voor 99.89% tijdig waren verwerkt door tientallen slachthuizen. In het jaarverslag staan 250.486 doodmeldingen en 177.146 dood geboren kalveren gerapporteerd over 2018.⁷

Het aantal dode dieren kan hoger zijn omdat het traject tussen de veehouder en Rendac met ongeveer 3 ubn nummers onvoldoende geborgd is. Als u de aantallen vergelijkt met de I en R meldingen die slachtplaatsen na de veehouder succesvol uitvoeren dan moet het toch ook mogelijk zijn voor Rendac om een verbeterslag te maken door een verbetering van en datakoppelingen met het I en R systeem (en)of een controle achteraf door Rendac op niet verwerkte I en R meldingen.

Het belang is dat dergelijke hiaten in uw track en trace systeem kunnen zorgen dat er op papier teveel dode dieren als levend in het I en R systeem blijven zitten, die vervolgens een negatieve milieu invloed op de nationale fosfaat en stikstofproductie uitoefenen.

In feite worden de bevindingen van de NMV bevestigd door de EU:

*'Een behoorlijk beheer van gevaarlijke afvalstoffen is nog steeds een probleem in de Unie en er ontbreken gedeeltelijk gegevens over de verwerking. Daarom moeten registratie- en traceerbaarheidsmechanismen worden versterkt door in de lidstaten elektronische registers voor gevaarlijke afvalstoffen op te zetten. Elektronische gegevensverzameling moet waar nodig worden uitgebreid tot andere afvalstromen om de registratie voor bedrijven en overheden te vereenvoudigen en monitoring op de afvalstromen in de Unie te verbeteren.'*⁸

Rendac verwerkt kadavers tot mooie producten. Het mag echter niet zo zijn dat kadavers van landbouwhuisdieren een uitzonderingspositie in het afvalstoffenrecht krijgen, aangezien het proces al jaren niet op orde is en men hier de rekening inclusief boetes en GLB randvoorwaardenkorting bij de veehouder wenst neer te leggen. Het kadavertraject is vanaf melden tot en met verwerking een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de veehouders, de minister en Rendac als die de aangewezen vervoerder en verwerker blijft.

De NMV vertrouwt erop dat u samen met de Minister van Landbouw die verantwoordelijk is voor het I en R systeem een verbeterslag kunt doorvoeren.

In de bijlage is het juridisch kader toegelicht met betrekking tot runderen.

Me vane vriendelijke groet,
Nederlandse Melkveehouders Vakbond

⁷ Dierrapportages RVO.nl Dierregistraties 2018 , p 20 van 59

⁸ Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen punt 58

Harm Wiegersma (voorzitter)

Kopie Minister van Landbouw mevrouw C. Schouten
CIE Tweede Kamer Landbouw

BIJLAGE bij reactie implementatie kaderrichtlijn afvalstoffen

Afvalstof

Volgens artikel 1.1 lid Wet Milieubeheer zijn dat alle stoffen, preparaten of voorwerpen waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

Gezien de risico's op het gebied van milieu, bodem, volksgezondheid en dierenwelzijn en -gezondheid kan gesteld worden dat een kadaver van een dier dat gehouden is gezien dient te worden als een afvalstof.

f

Nu is in de regeling dierlijke producten opgenomen dat de ondernemer, de ontdoener van een kadaver van runderen de volgende acties dient te ondernemen.

Artikel 3.22 lid 5

De aangifte gebeurt telefonisch of elektronisch, onder opgave van:

- a. de soort en de hoeveelheid van het materiaal;
- b. de plaats waar het materiaal zich bevindt.

Artikel 3.26. Registratie kadavers runderen door ondernemer

Lid 1

De ondernemer registreert de identificatiecode van het merk, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Regeling identificatie en registratie van dieren van een door hem opgehaalde kadaver van een rund.

lid 2

Binnen drie werkdagen nadat het kadaver is opgehaald meldt de ondernemer de identificatiecode van het merk aan de Minister.

Lid 3

De ondernemer bewaart de registratie, bedoeld in het eerste lid, ten minste twee jaar.

Ook is in artikel 3.21 lid 2 van deze regeling te lezen dat Rendac Son BV de ondernemer in het werkgebied is die een ophaalplicht heeft.

Er is nergens vastgelegd aan welke administratieve eisen Rendac Son BV dient te voldoen over de kadavers die zijn opgehaald.

Vanuit Nederlands en Europees recht kan gesteld worden dan Rendac Son BV de rol van vervoerder en inzamelaar heeft. Op grond van de Wet Milieubeheer en Europees recht gelden er strenge registratie eisen voor de vervoerder en de verwerker. Deze dienen het belang van een geborgde ketenregistratie.

Een kadaver van een gehouden dier dient gezien te worden als een afvalstof.

Registratie door vervoerder, handelaar of bemiddelaar

Een vervoerder, handelaar of bemiddelaar registreert de volgende gegevens:

1. de naam en het adres van degene van wie de afvalstoffen afkomstig zijn
2. de naam en het adres van degene aan wie de afvalstoffen worden afgegeven

3. de gebruikelijke benaming en de hoeveelheid van de afvalstoffen

Wettelijke basis:

- artikel 10.55, vijfde lid, Wet milieubeheer

Bewaren door vervoerder, handelaar of bemiddelaar

De geregistreerde gegevens moet de vervoerder, handelaar of bemiddelaar minimaal vijf jaar bewaren. Daarnaast moet de vervoerder, handelaar of bemiddelaar de gegevens op aanvraag binnen redelijke termijn beschikbaar stellen aan de handhaver.

Wettelijke basis:

- artikel 10.55, zesde lid, Wet milieubeheer

Melden afvalstromen

MA: bron van inzicht

Als meldinstantie voor bedrijfs- en gevaarlijk afval heeft het LMA een uniek zicht op afvalstromen. Vanuit deze positie ondersteunen we handhavers, voornamelijk omgevingsdiensten, bij het voortdurend effectiever maken van hun activiteiten.

EG-verordening overbrenging van afvalstoffen: verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (PbEU L 190);

Het uit voorgaande is duidelijk dat de keten registratie vanaf het moment dat de exclusieve vervoerder en verwerker van kadavers Rendac Son BV in het traject komt, in strijd met landelijk afvalstoffenbeheersplan onvoldoende gewaarborgd is in het centrale I en R systeem dat de Minister beheert.

NB wetgeving geldend begin 2019